

MẶT TRẬN TỔ QUỐC VIỆT NAM VỚI VIỆC PHÁT HUY VAI TRÒ CỦA CÁC TÔN GIÁO Ở VIỆT NAM HIỆN NAY

Tóm tắt: Việt Nam là đất nước có nhiều tôn giáo. Tín đồ các tôn giáo là một lực lượng xã hội đông đảo, là bộ phận quan trọng của khối đại đoàn kết toàn dân tộc, là một thành tố xã hội, văn hóa, đạo đức mang tính cộng đồng. Với tư cách là tổ chức liên minh chính trị, trong những năm qua, Mặt trận Tổ quốc Việt Nam đã có nhiều hoạt động nhằm phát huy vai trò của các tôn giáo tham gia thực hiện tốt các phong trào thi đua yêu nước, các cuộc vận động; xã hội hóa các hoạt động giáo dục, y tế, bảo trợ xã hội, dạy nghề của các tôn giáo. Trong bài viết này, tác giả khái quát một số vai trò của các tôn giáo ở Việt Nam trong thời gian qua và những nhiệm vụ, giải pháp cụ thể để Mặt trận Tổ quốc Việt Nam tiếp tục thực hiện tốt trách nhiệm của mình trong việc tham gia hoạch định chính sách tôn giáo, nhằm phát huy tốt vai trò của các tôn giáo trong xây dựng và bảo vệ Tổ quốc.

Từ khóa: Mặt trận Tổ quốc Việt Nam; phát huy; vai trò; tôn giáo.

Dẫn nhập

Với quan điểm tôn trọng và đảm bảo quyền tự do tín ngưỡng, tôn giáo của mọi người, nhiều năm qua Đảng Cộng sản Việt Nam và Nhà nước Việt Nam đã đề ra nhiều chủ trương, đường lối, cũng như ban hành nhiều chính sách thể hiện sự nhất quán quan điểm của mình đối với lĩnh vực tín ngưỡng, tôn giáo. Nhờ đó, trong bối cảnh là một đất nước đa tín ngưỡng, tôn giáo, đến nay Nhà nước đã công nhận và cấp đăng ký hoạt động cho 43 tổ chức tôn giáo thuộc

* Ủy ban Trung ương Mặt trận Tổ quốc Việt Nam.

Ngày nhận bài: 11/10/2019; Ngày biên tập: 15/10/2019; Duyệt đăng: 22/10/2019.

16 tôn giáo khác nhau với hơn 25,3 triệu tín đồ, hơn 80.000 chức sắc, nhà tu hành, 113.803 chức việc; hơn 27.000 cơ sở thờ tự, cơ sở sinh hoạt tôn giáo đang sử dụng; 101 cơ sở đào tạo, bồi dưỡng chức sắc, nhà tu hành và 761 cơ sở hoạt động từ thiện nhân đạo¹. Ước tính, hiện nay 95% dân số nước ta có đời sống tín ngưỡng, tôn giáo.

Tín đồ các tôn giáo là một lực lượng xã hội đông đảo, là một bộ phận quan trọng của khối đại đoàn kết toàn dân tộc. Tôn giáo không chỉ thuộc về đời sống tinh thần, đồng thời cũng là thực thể xã hội rất đặc biệt, bởi lẽ tôn giáo tồn tại xuyên thời gian và không gian, là một lực lượng đáng kể trong một quốc gia, là một thành tố xã hội, văn hóa, đạo đức mang tính cộng đồng. Trong xã hội hiện đại ngày nay, tôn giáo là một sức mạnh (*sức mạnh mềm*)², là một nguồn lực để xây dựng và bảo vệ Tổ quốc.

Thực tiễn đời sống tôn giáo ở nhiều quốc gia trên thế giới cho thấy, trong xã hội ngày nay, tôn giáo không chỉ đóng vai trò tích cực đối với xã hội thông qua các giá trị văn hóa, đạo đức của nó, mà tôn giáo còn có những giá trị tiến bộ khác đối với ổn định xã hội, đoàn kết, khoan dung xã hội và sự phát triển bền vững. Tôn giáo cũng là một lực lượng quan trọng để thúc đẩy và mở rộng tình đoàn kết hữu nghị giữa nhân dân các nước; tôn giáo là lực lượng góp phần tham gia giải quyết các vấn đề có tính chất toàn cầu như: *Bảo vệ môi trường, chống chiến tranh, bá quyền, bạo lực, nghèo đói, thảm họa thiên tai, các căn bệnh thế kỷ*, v.v... Tôn giáo là một trong những nhân tố quan trọng góp phần giữ gìn bản sắc văn hóa của các dân tộc trong quá trình giao lưu, hội nhập phát triển và toàn cầu hóa. Là một nhân tố quan trọng tạo ra hệ giá trị xã hội vì tôn giáo là lực lượng xã hội, có các hệ giá trị văn hóa, đạo đức riêng để điều chỉnh hành vi, chuẩn mực, lối sống... của đông đảo tín đồ. Thông qua các sinh hoạt, điều chỉnh hành vi, chuẩn mực của tu sĩ và tín đồ và cùng với thời gian, tôn giáo sẽ tạo ra các hệ giá trị xã hội nhất định.

Trong xu thế vận động chung của lịch sử, mỗi quốc gia có những tôn giáo mang bản sắc riêng, phù hợp với đặc điểm, điều kiện, trình độ phát triển và truyền thống văn hóa của dân tộc

mình, đồng thời mang những giá trị khách quan, có tính phổ biến chung của nhân loại.

Trong thời gian qua, nhiều tôn giáo ở Việt Nam đã tích cực tham gia hoạt động đối ngoại nhân dân tôn giáo, mở rộng tình đoàn kết hữu nghị giữa nhân dân các nước; là một trong những lực lượng tham gia giải quyết các vấn đề có tính chất toàn cầu, như: *Bảo vệ môi trường, chống chiến tranh, bá quyền, bạo lực, nghèo đói, thảm họa thiên tai, các căn bệnh thế kỷ...* Các tôn giáo Việt Nam ngày càng có đóng góp tích cực trong các hoạt động an sinh xã hội và phát triển cộng đồng.

1. Một số hoạt động và đóng góp tiêu biểu của các tôn giáo ở Việt Nam

1.1. Tham gia các phong trào thi đua yêu nước

Với chức năng, nhiệm vụ của mình, trong những năm qua, Mặt trận Tổ quốc Việt Nam đã đẩy mạnh công tác tuyên truyền, vận động chức sắc, tín đồ các tôn giáo tham gia thực hiện các phong trào thi đua yêu nước, các cuộc vận động; sống “Tốt đời đẹp đạo” và tích cực tham gia phát triển cộng đồng. Trong cuộc vận động *Ngày vì người nghèo*, năm 2009, các tôn giáo ở Việt Nam đã đăng ký ủng hộ người nghèo và các hoạt động an sinh xã hội là 354 tỷ đồng. Năm 2010, các tôn giáo đăng ký ủng hộ cuộc vận động *Ngày vì người nghèo* và các hoạt động an sinh xã hội là 350 tỷ đồng và số thực tế vận động ủng hộ được là 1.149,6 tỷ đồng. Năm 2011, các tôn giáo đăng ký ủng hộ 645,7 tỷ đồng và số thực tế vận động ủng hộ được hơn 1.400 tỷ đồng³. Các tôn giáo đã tích cực tham gia cuộc vận động *Toàn dân đoàn kết xây dựng đời sống văn hóa ở khu dân cư*; cuộc vận động *Người Việt Nam ưu tiên dùng hàng Việt Nam...* gắn với chương trình xây dựng nông thôn mới, đô thị văn minh... Bên cạnh đó, nhiều tổ chức tôn giáo còn triển khai các phong trào thi đua yêu nước mang đặc điểm riêng của tôn giáo, như: phong trào xây dựng *Chùa cảnh tinh tiến*, *Chùa cảnh văn hóa* trong Phật giáo, phong trào xây dựng *Xứ họ đạo tiên tiến*, *gia đình Công giáo gương mẫu*, cuộc vận động *Toàn dân đoàn kết xây dựng cuộc sống*

mới ở khu dân cư, sống tốt đời đẹp đạo trong Công giáo; phong trào *Nồi cháo tình thương* giúp đỡ bệnh nhân nghèo của đạo Cao Đài, Phật giáo Hòa Hào,...

Từ năm 2004, hàng năm Hội đồng Trị sự Giáo hội Phật giáo Việt Nam (GHPGVN) đều phối hợp với Mặt trận Tổ quốc Việt Nam (MTTQVN) đưa hoạt động phòng, chống HIV/AIDS vào chương trình hoạt động Phật sự. Năm 2012, Hội đồng Trị sự GHPGVN đã ban hành Thông tư số: 065/TT-HĐTS hướng dẫn Ban Trị sự Phật giáo các tỉnh, thành phố trong cả nước tham gia phối hợp với Ủy ban Mặt trận Tổ quốc (MTTQ) các tỉnh, thành phố triển khai, nhân rộng mô hình *Sáng kiến lãnh đạo Phật giáo* tham gia phòng, chống HIV/AIDS. Năm 2014, Ban Thường trực Hội đồng Trị sự GHPGVN và Ban Thường vụ Hội đồng Giám mục Việt Nam đã ký kết Chương trình phối hợp với Ủy ban An toàn giao thông Quốc gia về vận động chức sắc, tu sĩ và Phật tử, giáo dân tham gia bảo vệ trật tự an toàn giao thông. Ngày 18/8/2015, Hội Liên hiệp Thanh niên Việt Nam cùng Hội đồng Trị sự GHPGVN ký kết chương trình phối hợp vận động thanh thiếu niên Phật tử tham gia các hoạt động an sinh xã hội.

Trong những năm qua, đặc biệt là trong năm 2014, các tổ chức tôn giáo ở Việt Nam đều ban hành các thông điệp, lời kêu gọi, công văn... kêu gọi chức sắc, nhà tu hành, tín đồ tôn giáo của mình có hành động thiết thực tham gia bảo vệ chủ quyền biển đảo của Tổ quốc Việt Nam thân yêu.

1.2. Tham gia xã hội hóa giáo dục

Trong những năm qua các tôn giáo đã tích cực tham gia phát triển giáo dục mầm non và đã đạt được kết quả tốt. Tính đến tháng 10 năm 2014, đã có 39 tỉnh, thành phố có cơ sở giáo dục mầm non tư thục do cá nhân tôn giáo thành lập (trong đó 26 tỉnh, thành phố có quy mô trường). Cả nước có 269 trường mầm non, 905 nhóm, lớp mầm non độc lập do các cá nhân tôn giáo thành lập, chiếm 1,9% so với tổng số trường mầm non công lập và ngoài công lập và chiếm 15,6% so với số trường mầm non ngoài công lập trên phạm

vi toàn quốc⁴. Một số tỉnh có tỉ lệ trường mầm non do cá nhân tín đồ tôn giáo thành lập khá cao, như: Bà Rịa - Vũng Tàu 23,2% (33/142 trường), Lâm Đồng 11,8% (26/219 trường), Đồng Nai 9,2% (25/272 trường), Thành phố Hồ Chí Minh 9,4% (86/912 trường và 40 nhóm lớp)... Các cơ sở giáo dục mầm non tư thục do cá nhân tín đồ tôn giáo thành lập đã chăm sóc và giáo dục 125.594 trẻ, chiếm 3,06% so với tổng số trẻ đến trường mầm non trên toàn quốc và chiếm 18,3% so với trẻ đến trường mầm non ngoài công lập. Thành phần trẻ đến các cơ sở giáo dục mầm non bao gồm con em của giáo dân, trẻ em trên địa bàn và trẻ thuộc các địa phương lân cận. Các cơ sở này có khoảng 3.620 phòng học, tỷ lệ phòng học kiên cố và bán kiên cố đạt 96,7%,... Hầu hết các cơ sở đều đảm bảo điều kiện về cơ sở vật chất, trang thiết bị, đồ dùng, đồ chơi theo quy định của Bộ Giáo dục và Đào tạo, đáp ứng yêu cầu chăm sóc, giáo dục trẻ; gần 90% số cán bộ quản lý, giáo viên đạt chuẩn về trình độ đào tạo; tinh thần thái độ phục vụ của các nữ tu sỹ Công giáo và Phật giáo hòa nhã, chăm sóc trẻ tận tình, chu đáo, tự nguyện, được phụ huynh tin tưởng; 100% trẻ trong các cơ sở này được bảo đảm an toàn, chưa xảy ra trường hợp bạo hành đối với trẻ và không dạy giáo lý trong các cơ sở giáo dục mầm non tư thục do các tôn giáo thành lập.

Tuy nhiên, vẫn còn một số cơ sở giáo dục mầm non do các cá nhân tôn giáo thành lập (khoảng 9,4%) chưa được cấp phép do chưa đáp ứng các điều kiện, tiêu chí.

1.3. Tham gia xã hội hóa hoạt động y tế

Tính đến nay các tổ chức, cá nhân tôn giáo đã mở được 185 cơ sở khám chữa bệnh, trong đó có 143 cơ sở khám bệnh đông y hoặc đông tây y kết hợp; 42 cơ sở tây y (33 tủ thuốc, 09 nhà thuốc) và 01 trạm xá. Trong 3 năm, từ 2011 đến 2014, tổng số lượt người được khám, chữa bệnh, chăm sóc sức khỏe tại các cơ sở khám, chữa bệnh nhân đạo của các tôn giáo là 1.432.517 lượt.

Ngoài ra, nhiều tôn giáo còn phối hợp tổ chức các đoàn khám chữa bệnh lưu động, phát thuốc miễn phí cho người nghèo, đã

khám, chữa bệnh cho hơn 177 triệu lượt người. Bốc, phát thuốc miễn phí hoặc bán giá rẻ 305.719.943 thang thuốc cho bệnh nhân⁵.

1.4. Phát triển các hoạt động bảo trợ xã hội và dạy nghề

1.4.1. Tham gia phát triển hoạt động bảo trợ xã hội

Đến nay trên cả nước có 402 cơ sở bảo trợ xã hội trong đó có 233 cơ sở ngoài công lập (đa số của các tổ chức, cá nhân các tôn giáo), thực hiện việc quản lý, chăm sóc và nuôi dưỡng 41.000 người, trong đó có 11.365 trẻ em mồ côi, trẻ em bị bỏ rơi⁶.

Tiêu biểu như tại Thành phố Hồ Chí Minh hiện có 34 cơ sở bảo trợ xã hội của các tôn giáo thành lập (của Phật giáo và Công giáo) và đang nuôi dưỡng khoảng trên 1.000 đối tượng (trong đó 700 trẻ em mồ côi, khuyết tật, người nhiễm HIV/AIDS, 300 người già, neo đơn). Tỉnh Bình Dương có 8 cơ sở bảo trợ xã hội do tôn giáo thành lập (của Công giáo và Phật giáo), đang nuôi dưỡng, chăm sóc khoảng gần 200 người già neo đơn không nơi nương tựa, trẻ mồ côi, khuyết tật. Tỉnh Thừa Thiên - Huế hiện có 13 cơ sở bảo trợ xã hội do tổ chức, cá nhân tôn giáo thành lập (chủ yếu là Phật giáo và Công giáo) nuôi dưỡng khoảng 300 người là trẻ mồ côi, người già neo đơn, người khuyết tật, người nhiễm HIV/AIDS. Thành phố Hải Phòng có 01 cơ sở bảo trợ xã hội của Phật giáo (Chùa Vẽ), nuôi dưỡng khoảng 30 người. Thành phố Hà Nội có 91 cơ sở, nhóm bảo trợ xã hội của tôn giáo (chủ yếu của Phật giáo), đang nuôi dưỡng khoảng 320 người. Tỉnh Khánh Hòa có 13 cơ sở bảo trợ xã hội của các tôn giáo, trong đó 05 cơ sở của Công giáo, 06 cơ sở của Phật giáo và 02 cơ sở của cá nhân tín đồ Công giáo, đang nuôi dưỡng 430 người...

Nhìn chung các cơ sở bảo trợ xã hội của các tôn giáo thành lập nuôi dưỡng, chăm sóc các đối tượng có hoàn cảnh đặc biệt khó khăn, cơ bản đáp ứng được các quy định của pháp luật về kỹ năng chăm sóc, chế độ nuôi dưỡng, hạ tầng cơ sở... nhờ đó giảm nhẹ được gánh nặng, giảm sự quá tải của các trung tâm bảo trợ xã hội của nhà nước.

1.4.2. Tham gia hoạt động dạy nghề

Hiện nay, một số tôn giáo ở Việt Nam đã tích cực tham gia xã hội hóa hoạt động dạy nghề, với 12 trường và trung tâm dạy nghề⁷, tiêu biểu như: Giáo hội Công giáo Việt Nam đã mở một số trường trung cấp nghề hoặc trung tâm dạy nghề. Cụ thể là Tòa Giám mục Giáo phận Xuân Lộc (Đồng Nai) đã thành lập Trường Cao đẳng nghề Hòa Bình. Trường tuyển sinh khóa đầu tiên năm 2012 với 8 ngành nghề bậc Trung cấp với 250 học viên. Khóa II (năm 2013) nâng lên 10 ngành nghề với 250 học viên; năm 2014 nhà Trường xét tuyển được 600 học viên, trong đó có trên 90% học viên là người Công giáo và số học viên tốt nghiệp trung học cơ sở chiếm $\frac{3}{4}$ số học viên. Hiện nay Trường đào tạo 10 ngành nghề bậc trung cấp theo chương trình khung của Tổng Cục dạy nghề, Bộ Lao động - Thương binh và Xã hội.

Bên cạnh đó Tòa Giám mục Xuân Lộc tổ chức cho các chủng sinh Đại Chủng viện Xuân Lộc về Trường thực tập, tìm hiểu Trường để sau này phối hợp giúp đỡ nhà Trường trong các hoạt động.

Trường Trung cấp nghề Tân Tiến do Dòng Don Bosco ở Bảo Lộc, Lâm Đồng thành lập, thuộc Tỉnh Dòng Don Bosco Việt Nam, do một vị tu sĩ của Tỉnh Dòng Don Bosco làm Hiệu trưởng. Hiện nay Trường có 06 khoa (*Khoa cơ khí chế tạo, Khoa cơ khí động lực, Khoa điện, Khoa Công nghệ thông tin, Khoa may, Khoa Tài chính doanh nghiệp*) và 02 xưởng (*xưởng thực hành sản xuất may, xưởng thực hành sản xuất cơ khí và sửa chữa xe máy, máy nông nghiệp*). Năm 2014 tuyển sinh 230 em (hàng năm tuyển sinh đạt và vượt chỉ tiêu: năm 2010 tuyển được 193, năm 2011 tuyển được 189, năm 2012 tuyển được 153, năm 2013 tuyển được 172 học sinh), tuyển sinh trong cả nước, trong đó khoảng 70% là người Công giáo, số ít là con em các dân tộc thiểu số trên địa bàn tỉnh Lâm Đồng. Bên cạnh hệ đào tạo trung cấp, hàng năm Trường còn đào tạo hệ sơ cấp nghề cho khoảng 250 học viên của các ngành nghề được đăng ký. Hàng năm, Trường cũng phối hợp với Trung

tâm Giáo dục Thường xuyên tỉnh Lâm Đồng mở các lớp bồi túc văn hóa cấp III chính khóa cho khoảng trên 350 học sinh.

Trong lĩnh vực này còn có Trung tâm Dạy nghề tư thực Lasan Đà Lạt (trực thuộc Tỉnh Dòng Lasan Việt Nam); Trung tâm dạy nghề tư thực Vinh Sơn Đà Lạt (trực thuộc Dòng Vinh Sơn Việt Nam) và một số trung tâm dạy nghề khác của Dòng Don Bosco ở các địa phương khác...

Một số kết quả tiêu biểu của các tôn giáo ở trên chính là sự thể hiện tinh thần chung của các tổ chức giáo hội tôn giáo đã đề ra, như: *Sống Phúc âm giữa lòng dân tộc để phục vụ hạnh phúc của đồng bào* của Hội đồng Giám mục Công giáo Việt Nam; *Đạo pháp - Dân tộc - Chủ nghĩa xã hội* của Giáo hội Phật giáo Việt Nam; *Nước vinh đạo sáng* của đạo Cao Đài; *Sống Phúc âm, Phụng sự Thiên Chúa, Phục vụ Tổ quốc và Dân tộc* của đạo Tin Lành hay *Tốt đời đẹp đạo* của các tôn giáo, v.v...

2. Mặt trận Tổ quốc Việt Nam tăng cường phát huy vai trò của các tôn giáo trong sự nghiệp xây dựng và bảo vệ Tổ quốc hiện nay

Ngoài những đóng góp, tư vấn pháp luật, tham gia Ban Soạn thảo, tổ biên tập các chính sách, pháp luật về tín ngưỡng, tôn giáo; tổ chức phản biện xã hội các dự thảo chủ trương, chính sách, pháp luật của Đảng, Nhà nước, các đề án, kế hoạch, quy hoạch phát triển kinh tế - văn hóa - xã hội có liên quan đến tín ngưỡng, tôn giáo, thời gian qua Đảng đoàn Mặt trận Tổ quốc Việt Nam đã ban hành Kế hoạch số 26/KH-ĐĐMT, ngày 10/10/2018 triển khai Đề án “Tăng cường vận động, đoàn kết các tôn giáo ở nước ta hiện nay” của Bộ Chính trị trong hệ thống chính trị các cấp. Ngày 15/8/2019, Đảng đoàn Mặt trận Tổ quốc Việt Nam đã ban hành Hướng dẫn số 02/HD-ĐĐMT để triển khai việc xây dựng và phát huy vai trò của người tiêu biểu trong các tôn giáo.

Để phát huy vai trò của các tôn giáo và nhân rộng mô hình tốt của các tôn giáo tham gia xã hội hóa các lĩnh vực y tế, giáo dục,

bảo trợ xã hội, dạy nghề, an sinh xã hội và mở rộng các hoạt động đối ngoại nhân dân của tôn giáo theo mục tiêu chung, trong những năm qua, Ban Thường trực Ủy ban Trung ương MTTQ Việt Nam đã cùng chủ trì phối hợp với Bộ Giáo dục và Đào tạo; Bộ Lao động - Thương binh và Xã hội; Bộ Y tế khảo sát đánh giá hiện trạng tham gia của các tôn giáo trên các lĩnh vực liên quan đến an sinh xã hội và tổ chức 3 Hội nghị toàn quốc biểu dương, phát huy vai trò các tôn giáo tham gia phát triển giáo dục mầm non (năm 2014); tham gia phát triển hoạt động bảo trợ xã hội và dạy nghề (năm 2017) và tham gia chăm sóc sức khỏe, khám, chữa bệnh cho người nghèo, người tàn tật, người nhiễm HIV/AIDS, bệnh nhân phong, tâm thần... (Tháng 1/2019). Năm 2015, Ban Thường trực Ủy ban Trung ương MTTQ Việt Nam đã phối hợp với Bộ Tài nguyên và Môi trường đã tổ chức Hội nghị toàn quốc về *Phát huy vai trò của các tôn giáo tham gia bảo vệ môi trường và ứng phó với biến đổi khí hậu*. Tại Hội nghị, lãnh đạo của 40 tổ chức tôn giáo thuộc 14 tôn giáo tại Việt Nam đã ký kết Chương trình phối hợp phát huy vai trò các tôn giáo tham gia bảo vệ môi trường và ứng phó với biến đổi khí hậu (giai đoạn 2015-2020) với 5 nội dung, 7 mục tiêu, giải pháp. Đến nay, đã có 63/63 tỉnh, thành phố ký kết Chương trình hoặc Kế hoạch phối hợp giữa Ban Thường trực Ủy ban MTTQ Việt Nam, Sở Tài nguyên và Môi trường với các tổ chức tôn giáo trên địa bàn tỉnh, thành phố. Nhiều địa phương tổ chức ký kết ở cấp huyện. Qua hơn 4 năm triển khai Chương trình phối hợp, đến nay, trên cả nước đã có hơn 1.014 mô hình các tôn giáo tham gia bảo vệ môi trường và ứng phó với biến đổi khí hậu.

Để tiếp tục phát huy tốt hơn vai trò của Mặt trận trong việc tham gia hoạch định các chính sách tôn giáo nhằm phát huy tốt vai trò các tôn giáo trong sự nghiệp xây dựng và bảo vệ Tổ quốc, trong thời gian tới, Mặt trận sẽ tập trung triển khai những nhiệm vụ, giải pháp cơ bản sau:

1. Tiếp tục khẳng định và thực hiện tốt các chủ trương chính sách đúng đắn của Đảng, Nhà nước ta về tôn giáo và công tác tôn

giáo như coi tôn giáo là nhu cầu tinh thần của một bộ phận nhân dân; đạo đức, văn hóa tôn giáo có nhiều điểm phù hợp với công cuộc xây dựng xã hội mới; phát huy nguồn lực của các tôn giáo trong xây dựng và bảo vệ Tổ quốc... Bên cạnh đó cần tập trung nghiên cứu sâu hơn về các vai trò, đóng góp tích cực của tôn giáo đối với nhiều mặt đời sống xã hội cũng như vai trò của tôn giáo đối với đại đoàn kết dân tộc, đoàn kết quốc tế... Đây là những nội dung mới mà chưa có đề tài hay công trình khoa học nào trong nước trực tiếp đề cập đến.

2. Thường xuyên tiếp xúc, tăng cường đối thoại, lắng nghe, trao đổi, tìm hiểu để nắm chắc tình hình, tập hợp đầy đủ tâm tư, nguyện vọng của đồng bào các tôn giáo; kịp thời thông tin, tuyên truyền các chủ trương, chính sách pháp luật đến chức sắc, nhà tu hành và tín đồ các tôn giáo.

Định kỳ Mặt trận chủ trì phối hợp tổ chức để người đứng đầu cấp ủy, chính quyền, Mặt trận gặp gỡ, đối thoại với các tổ chức và lãnh đạo các tôn giáo nhằm tập hợp tâm tư nguyện vọng; thông tin tuyên truyền các chủ trương chính sách mới của Đảng, Nhà nước, tình hình phát triển kinh tế - xã hội, an ninh quốc phòng của đất nước... đến các tôn giáo và chủ động, kịp thời giải quyết các đề xuất, kiến nghị hợp pháp, chính đáng của tổ chức và đồng bào các tôn giáo.

Đổi mới công tác thông tin, tuyên truyền theo hướng coi trọng việc tuyên truyền gắn với phát huy thế mạnh, mặt tích cực của các tôn giáo tham gia các hoạt động an sinh xã hội, từ thiện nhân đạo. Tôn vinh, biểu dương, nhân rộng các kinh nghiệm, sáng kiến, gương người tốt việc tốt, tiêu biểu, điển hình trong các tập thể, cá nhân tôn giáo.

Duy trì, đẩy mạnh và nhân rộng các mô hình, điển hình tiên tiến thực hiện các phong trào thi đua yêu nước, các cuộc vận động trong tôn giáo và các phong trào mang đặc điểm riêng của tôn giáo gắn với xây dựng nông thôn mới, đô thị văn minh và giảm nghèo bền vững.

3. Ủy ban MTTQVN các cấp làm tốt vai trò chủ trì, phối hợp với các cơ quan chức năng của Đảng, Nhà nước, các đoàn thể chính trị - xã hội trong việc phát huy vai trò của những người tiêu biểu trong các tôn giáo, nhất là vai trò của chức sắc, nhà tu hành, chức việc và trí thức tôn giáo; đẩy mạnh các phong trào thi đua yêu nước trong vùng đồng bào có đạo. Tăng cường tập hợp các tổ chức tôn giáo đã được công nhận tham gia làm thành viên của Mặt trận; tập hợp, thu hút các cá nhân tiêu biểu tôn giáo tham gia Ủy ban MTTQVN, Ban chấp hành các đoàn thể nhân dân và cơ quan dân cử ở các cấp với số lượng, cơ cấu phù hợp để đảm bảo tính đại diện của các tôn giáo trong Mặt trận, đoàn thể nhân dân và cơ quan dân cử.

4. Chủ động và tích cực tham gia có trách nhiệm cùng Đảng, Nhà nước tiếp tục phát triển, bổ sung, hoàn thiện các chủ trương, chính sách, pháp luật về tôn giáo và công tác tôn giáo. Tăng cường đoàn kết các tôn giáo trong khối đại đoàn kết toàn dân tộc.

Trước mắt tham gia triển khai và giám sát việc thực hiện Luật Tín ngưỡng, Tôn giáo của các tôn giáo, của các cơ quan Nhà nước, đại biểu dân cử và cán bộ, công chức, viên chức Nhà nước để đánh giá việc thực hiện và phát hiện, bổ sung những nội dung mới từ thực tiễn cuộc sống. Chủ động tham gia cùng cơ quan Đảng, Nhà nước xây dựng cơ chế, chính sách cụ thể để tăng cường tập hợp, đoàn kết đồng bào các tôn giáo trong khối đại đoàn kết toàn dân tộc.

Tăng cường sự phối hợp thống nhất hành động giữa các tổ chức thành viên và phối hợp với các cơ quan chính quyền trong công tác tôn giáo. Định kỳ tổ chức kiểm tra, đôn đốc, sơ kết, tổng kết, rút kinh nghiệm công tác hướng dẫn và thực hiện công tác tôn giáo của Mặt trận ở các cấp; phát hiện sớm những thiếu sót, bất cập trong thực hiện và cả trong cơ chế, chính sách để đề xuất phương án điều chỉnh kịp thời.

5. Tiếp tục phối hợp và tham gia cùng các cơ quan chức năng Nhà nước nghiên cứu, thể chế hóa các chủ trương chính sách tôn giáo của Đảng thành các văn bản quy phạm pháp luật của nhà nước, tạo cơ sở pháp lý để giải quyết các nhu cầu, nguyện vọng

chính đáng của tôn giáo. Ví dụ: Vấn đề phát huy vai trò của các tổ chức tôn giáo hợp pháp tham gia thực hiện chủ trương của Đảng, Nhà nước xã hội hóa các hoạt động y tế, giáo dục, từ thiện nhân đạo; vấn đề sinh hoạt tôn giáo của người nước ngoài đang làm ăn sinh sống tại Việt Nam; vấn đề sinh hoạt tôn giáo của cộng đồng người Việt Nam đang định cư và làm ăn, sinh sống ở nước ngoài; việc xử phạt hành chính đối với các hoạt động vi phạm pháp luật về tôn giáo; vấn đề truyền đạo của các tôn giáo trong điều kiện mới và việc sinh hoạt tôn giáo ngoài cơ sở thờ tự...

6. Tăng cường nhiệm vụ giám sát và phản biện xã hội của Ủy ban Mặt trận Tổ quốc Việt Nam các cấp và các đoàn thể chính trị - xã hội trong công tác tôn giáo.

Hàng năm xây dựng kế hoạch Ủy ban Mặt trận Tổ quốc Việt Nam và các tổ chức thành viên chủ động có chương trình giám sát đối với thực hiện và thi hành Hiến pháp, pháp luật có liên quan đến tín ngưỡng, tôn giáo của các cơ quan nhà nước ở trung ương, các địa phương, đại biểu dân cử, cán bộ công chức nhà nước và đảng viên trên tinh thần chọn việc giám sát từ dễ đến khó, từ đơn giản đến phức tạp, không cầu toàn vừa làm vừa rút kinh nghiệm, vừa giám sát trên văn bản vừa giám sát trên thực địa,...

Chủ động phối hợp cùng các tổ chức chính trị - xã hội thực hiện tốt nhiệm vụ phản biện xã hội đối với các dự thảo chủ trương, chính sách pháp luật, đề án, kế hoạch, quy hoạch phát triển kinh tế - văn hóa - xã hội có liên quan đến tín ngưỡng, tôn giáo.

Mặt trận, đoàn thể tiếp tục xây dựng, hoàn thiện quy chế phối hợp với các cơ quan Nhà nước để triển khai thực hiện nhiệm vụ giám sát việc thực hiện các chủ trương, chính sách của Đảng, Nhà nước, của địa phương về công tác tôn giáo.

7. Vận động các tôn giáo nêu cao vai trò, trách nhiệm của mình trong đời sống xã hội, tích cực tham gia xây dựng và bảo vệ Tổ quốc, nhất là trách nhiệm trong việc hướng dẫn chức sắc, nhà tu hành, tín đồ thực hiện sinh hoạt tín ngưỡng, tôn giáo đúng pháp luật, phù hợp với điều kiện của đất nước.

Đa dạng hóa các hình thức, tổ chức nhằm tập hợp rộng rãi đồng bào các tôn giáo, kể cả người Việt Nam có đạo đang làm ăn, sinh sống ở nước ngoài.

Xúc tiến việc xây dựng và ký kết các chương trình phối hợp giữa Ban Thường trực Ủy ban MTTQVN, ban chấp hành các đoàn thể nhân dân các cấp với các tổ chức tôn giáo, tổ chức tôn giáo trực thuộc trong việc tham gia thực hiện các phong trào thi đua yêu nước, các cuộc vận động; xây dựng nông thôn mới, đô thị văn minh; bảo vệ môi trường, ứng phó với biến đổi khí hậu; mở rộng đối ngoại nhân dân tôn giáo và tham gia tuyên truyền, đấu tranh bảo vệ độc lập, thống nhất chủ quyền quốc gia và toàn vẹn lãnh thổ, bảo vệ biển đảo của Tổ quốc; vận động, đoàn kết đồng bào ta ở nước ngoài là tín đồ các tôn giáo hướng về Tổ quốc, tích cực tham gia xây dựng và bảo vệ đất nước...

Phối hợp với các tổ chức tôn giáo hợp pháp đấu tranh kịp thời với các hành vi, hoạt động tôn giáo mang tính tiêu cực đối với văn hóa, mê tín, hủ tục, lợi dụng tín ngưỡng, tôn giáo.

8. Xây dựng tác phong “trọng dân, hiểu dân, học dân, có trách nhiệm với dân”; “*nghe đồng bào các tôn giáo nói, nói đồng bào các tôn giáo hiểu, làm đồng bào các tôn giáo tin*” cho đội ngũ cán bộ làm công tác tôn giáo của Mặt trận các cấp.

Chắc chắn, đồng bào các tôn giáo ở Việt Nam sẽ ngày càng phấn khởi, tin tưởng khi kinh tế - xã hội của đất nước phát triển, trật tự an toàn xã hội được bảo đảm, vị thế của đất nước trên trường quốc tế ngày một nâng cao và quyền tự do tín ngưỡng tôn giáo được tôn trọng và bảo đảm tốt đẹp.

Phát huy vai trò của các tôn giáo trong sự nghiệp xây dựng và bảo vệ đất nước cũng chính là làm cho các giá trị chân chính và truyền thống tốt đẹp của các tôn giáo Việt Nam, đó là sống *Tốt đời đẹp đạo*, đồng hành cùng dân tộc được lan tỏa sâu sắc trong mọi sinh hoạt của đồng bào các tôn giáo nhằm xây dựng đất nước ta ngày càng đàng hoàng hơn, to đẹp hơn như mong ước của Chủ tịch Hồ Chí Minh. /.

CHÚ THÍCH:

- 1 Số liệu của Ủy ban Trung ương Mặt trận Tổ quốc Việt Nam tổng hợp từ báo cáo của 63 tỉnh ủy, thành ủy.
- 2 Không phải bây giờ nhiều nhà nghiên cứu và các chính trị gia mới nhìn nhận vai trò đó. Ông cha ta từ xa xưa đã rất chú ý phát huy, sử dụng vai trò và sức mạnh mềm của tín ngưỡng, tôn giáo trong công cuộc dựng nước và giữ nước; trong bảo tồn và giữ gìn bản sắc văn hóa dân tộc, uống nước nhớ nguồn, tiêu biểu như cách thể hiện Bài thơ thần: *Nam Quốc Sơn Hà* của Lý Thường Kiệt trong ngôi đền bên dòng sông Như Nguyệt; như cách Lê Lợi và Nguyễn Trãi thể hiện *Ý Trời* trên lá cây; hay cách tôn thờ những người có công với dân với nước, với cộng đồng, hoặc cách các vị vua các triều đại sắc phong *Thượng đẳng thần*, *Trung đẳng thần*, *Hạ đẳng thần* cho các vị “thần” có công với làng, với nước để nhân dân, cộng đồng tôn thờ trong các đình, chùa, đền, miếu... Hiện nay hầu hết các nước trên thế giới đều sử dụng hoặc coi tôn giáo như một phương tiện, một nguồn lực hay sức mạnh mềm để quảng bá, mở mang, phát triển các giá trị của dân tộc mình ra thế giới hoặc củng cố khối đoàn kết quốc gia. Ví dụ, Mỹ sử dụng, phát huy, mở rộng các giá trị của Tin Lành Mỹ ra các nước; Hàn Quốc phát huy, hỗ trợ mở rộng các giá trị của Tin Lành Hàn Quốc ra nước ngoài, kể cả tới các khu vực đang có xung đột, như Afghanistan; Trung Quốc đầu tư, hỗ trợ mở rộng và phát triển các giá trị của Khổng giáo với các Viện Nghiên cứu Khổng Tử ở nhiều nước trên thế giới; Israel rất chú ý phát huy vai trò của Do Thái giáo trong việc đoàn kết, bảo tồn và thống nhất quốc gia; hoặc vai trò của Islam giáo trong việc duy trì bản sắc, cố kết dân tộc của nhiều quốc gia Trung Đông, Indonesia, Malaysia, v.v...
- 3 Báo cáo tổng hợp tình hình tôn giáo tham gia phong trào thi đua yêu nước, các cuộc vận động của Ban Tôn giáo, Ủy ban Trung ương Mặt trận Tổ quốc Việt Nam năm 2011.
- 4 Báo cáo của Ban Thường trực Ủy ban Trung ương Mặt trận Tổ quốc Việt Nam và Bộ Giáo dục và Đào tạo tại Hội nghị toàn quốc biểu dương, phát huy vai trò các tôn giáo tham gia phát triển giáo dục mầm non tháng 11 năm 2014.
- 5 Báo cáo của Bộ Y tế gửi Ban Thường trực Ủy ban Trung ương Mặt trận Tổ quốc Việt Nam năm 2018.
- 6 Báo cáo tổng hợp của Ủy ban Trung ương Mặt trận Tổ quốc Việt Nam năm 2016.
- 7 Báo cáo của Ban Thường trực Ủy ban Trung ương Mặt trận Tổ quốc Việt Nam và Bộ Lao động, Thương binh và Xã hội tại Hội nghị toàn quốc biểu dương, phát huy vai trò các tôn giáo tham gia hoạt động bảo trợ xã hội và dạy nghề năm 2017.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

1. Đề án về *Xây dựng và phát huy vai trò những người tiêu biểu, uy tín trong các tôn giáo* của Đảng đoàn Mặt trận Tổ quốc Việt Nam, ngày 13/11/2013.
2. Đề án *Tăng cường vận động, đoàn kết các tôn giáo ở nước ta hiện nay* của Đảng đoàn Mặt trận Tổ quốc Việt Nam, ngày 16/04/2018;
3. Học viện Chính trị Quốc gia Hồ Chí Minh (2016), *Chính sách, pháp luật về tôn giáo, tín ngưỡng của Việt Nam: 25 năm nhìn lại*, Nxb. Lý luận Chính trị, Hà Nội.
4. Vũ Trọng Kim (Chủ biên, 2013), *Mấy vấn đề về tôn giáo và Mặt trận Tổ quốc Việt Nam với tôn giáo*, Nxb. Công an Nhân dân, Hà Nội.
5. Nguyễn Văn Thanh (2007), “Phát huy truyền thống tốt đời đẹp đạo của các tôn giáo Việt Nam trong thời kỳ mới”, *Công tác tôn giáo*, số 5, tháng 10.
6. Nguyễn Văn Thanh (2008), “Đồng bào Công giáo Việt Nam luôn gắn bó, đồng hành cùng dân tộc”, *Cộng sản*, số 793, tháng 11.
7. Nguyễn Văn Thanh (2010), “Phát huy vai trò của các tôn giáo trong công tác đối ngoại nhân dân ở nước ta hiện nay”, *Mặt trận*, số 79, tháng 5.
8. Nguyễn Văn Thanh (2011), “Tìm hiểu tư tưởng quyền lực tối cao thuộc về nhân dân trong tác phẩm *Bản về khế ước xã hội* của J. Rút-xô”, *Mặt trận*, số 94, tháng 8.
9. Nguyễn Văn Thanh (2012), “Một số nghiên cứu tiêu biểu về tôn giáo và công tác tôn giáo của Mặt trận thời gian qua”, *Mặt trận*, số 100, tháng 2.
10. Nguyễn Văn Thanh (2012), “Chức năng giám sát của Mặt trận Tổ quốc Việt Nam đối với hoạt động của cơ quan lập pháp”, *Mặt trận*, số 102, tháng 4.
11. Nguyễn Văn Thanh (2019), “Mặt trận Tổ quốc Việt Nam tăng cường vận động, đoàn kết các tôn giáo ở nước ta hiện nay”, *Mặt trận*, số 193, tháng 9.
12. Nguyễn Văn Thanh (2019), “Tìm hiểu về vai trò của Mặt trận Tổ quốc Việt Nam trong tham gia hoạch định chính sách tôn giáo ở nước ta hiện nay”, *Mặt trận*, số 195, tháng 11.

Abstract**THE CENTRAL COMMITTEE OF VIETNAM FATHERLAND
FRONT IN PROMOTING THE ROLE OF RELIGIONS IN
VIETNAM AT PRESENT****Nguyen Van Thanh***The Centre Committee of Vietnam Fatherland Front*

There are many religions in Vietnam. Believers are a large social force, an important part of the great national unity, a social, cultural and ethical component of the community. As a political union organization, the Central Committee of Vietnam Fatherland Front currently has had many activities to promote the role of religions in implementation of the patriotic emulation movement, the campaign, socialization activities such as education, health care, social security, vocational training. In this article, the author outlines some roles of religions in Vietnam in recent years and specific tasks and solutions for the Central Committee of Vietnam Fatherland Front in fulfilling its responsibilities such as the making of religious policies in order to promote the role of religions in national construction and defense.

Keywords: Vietnam Fatherland Front; promote; role; religion.